

Valeriu NICOLESCU

Istoric, muzeograf și publicist, și-a desfășurat activitatea la Filiala Buzău a Arhivelor Naționale și la Muzeul Județean Buzău, unde a fost director adjunct și director al acestei instituții. Este autor a peste 500 articole pe teme de istorie locală publicate în presă și al unor studii tipărite în reviste de specialitate. A semnat 40 de lucrări pe teme de istorie locală, între care 17 monografii comunale și 6 volume ale monografiei fostului județ Râmnicu Sărat. Este Cetățean de onoare al municipiului și județului Buzău

DESTINUL AVERII MARGHILOMANILOR

După decesul lui Alexandru Marghiloman (10 mai 1925, Buzău), succesorii au deschis, la 14 mai 1925, la Tribunalul Ilfov, testamentul [1], întocmit în mai multe etape (între 7 octombrie 1923 și 7 aprilie 1925). Textul acestuia poartă amprenta inconfundabilă a marelui politician – chibzuit, prevăzător, onest, generos, iubitor de țară, atent cu posteritatea sa critică. Uzufuctul întregii averi revenea soției sale Maria Marghiloman, născută Benedict Petrescu (cu care s-a căsătorit la 12 iunie 1919; Alexandru avea 65 de ani, Maria doar 27 (deci o diferență de 38 de ani), cu precizări privind mobila, argintăria, *vitrina din salon în care se găsesc și amintiri istorice*, tablourile și bronzurile din București, care urmau să rămână familiei și după moartea soției, biblioteca din București, care urma să fie donată orașului Buzău. *Nuda proprietate a întregii averi* revenea (stră) nepoților Mihai N.N. Butculescu, fiul nepotului său Nicolae N. Butculescu și Alexandru (Sandu) Mihail Scarlat Pherekyde, finul său și fiul unui alt nepot, Mihai Gh. Pherekyde, exprimându-și dorința *ca unul din acești doi nepoți legatari să adaoge numele de Marghiloman, lângă numele lui*. Făcea precizarea că *succesiunea este grea. Nevasta deși simplă uzufructuară, are dreptul de a vinde casă, vie, moșie, pentru a acoperi datoriile*.

Erau apoi menționate rentele viagere pentru soacra sa, Maria Cretzeanu, fosta soție a lui

Benedict Petrescu, pentru Ionel și Alexandru Pherekyde și Mihai N. Butculescu, unele sume de bani pentru colaboratorii săi, pentru diferite societăți, cu indicații precise privind modalitatea de achitare a datoriilor. Alte prevederi testamentare se referă la caii de curse, care puteau fi vânduți, mai puțin *elementele de prăsilă*, exprimându-și dorința *ca crescătoria mea pur sânge să continue*. Octav George Lecca, Panait Vizanti și Mihai Gh. Pherekyde au fost rugați să publice caietele cu însemnări *în care am notat evenimentele politice și faptele istorice la care am luat parte*, cât și alte documente. Din cele câteva codicile ale testamentului reiese dorința de a asigura viitorul soției, dar și îngrijorarea pentru situația averii rămase, sfătuind-o ca, în caz de nevoie, să vândă casa de la București și apoi caii de curse, hipodromul cu toate construcțiile, insistând ca *să se conserve cu religiozitate ... amintirile de familie (vitrina), statuetele, tablourile și argintăria din București*.

Din momentul începerii exercitării drepturilor sale succesoriale, Maria Marghiloman a intrat într-un lung carusel de probleme care vor genera nenumărate procese [2]. Și pentru că are o anume semnificație, vom aminti un alt proces, în care protagoniștii au fost doi miniștri de sorginte buzoiană, dr. Constantin C. Angelescu, proprietar al moșiei „*Stâlpu*” și însuși Alexandru Marghiloman care, în anul 1920, a achiziți-

onat o mare cantitate de fân pentru caii hergheliei sale, dar nu a achitat contravaloarea acesteia [3]. Reamintim, de asemenea, că deși nu mai era soția sa, Eliza, recăsătorită cu adversarul său politic, Ion I.C. Brătianu, a rămas cu moșia Ziliștea-Cochirleanca, pe care i-o cumpăraseră, moșie care, împreună cu cea de la Zoia-Costieni (2000 ha.), a fost expropriată în anul 1923 [4]. În chiar anul morții lui Alexandru Marghiloman, văduva fratelui său, Mihail (Mișu), franțuzoaica Suzanne Levée, și totodată, legatară universală a averii acestuia, a vândut restul moșiei de la Luciu [5].

La nici doi ani după dispariția lui Alexandru Marghiloman, încep problemele, astfel că la 7 aprilie 1927, Maria Marghiloman, Nicolae N. Butculescu, pentru fiul său Mihai și Mihail Scarlat Pherekyde, în numele fiului său Alexandru, au luat cu împrumut, pe termen de zece ani, de la Banca Chrissoveloni, Banca de Credit Român, Banca Agricolă și The Bank of Roumania, suma de 30.000.000 lei. Împrumutul a fost garantat cu moșiile *Fundeni-Tulbureasca* (2 trupuri cu 254 ha.) și *Valea Scheilor-Tohani* (11 trupuri cu 105 ha.). Băncile respective au transferat ipoteca Primei Societăți Civile de Credit Funciar Român care, la 30 iulie 1930, în condițiile în care restituirea împrumutului nu s-a derulat conform contractului, a solicitat Tribunalului Buzău sechestru asigurator asupra proprietăților ipotecate.

Pentru a-și recupera parte din datorie, societatea a arendat moșia de la Fundeni Cooperativei „Îndestularea săteanului” din comună, dar creditoarea a solicitat tribunalului repunerea ei în calitate de uzufructuară a moșiei, până la încheierea litigiului. La 4 iulie 1932 i se admite cererea, hotărârea tribunalului fiind investită cu formulă executorie la 4 decembrie 1933, dar arendașii refuză să se supună. Situația a creat o stare tensionată în rândul locuitorilor, peste 100 fiind de partea învățătorilor Iacob Gogan și Drumitru Bran, mandatarii cooperativei, alți 80-90 mergând, la 31 ianuarie 1934, la conac, pentru a-i evacua pe arendași.

Societatea de Credit Funciar Rural a arendat și moșia de la Valea Scheilor-Tohani fraților Ștefan și Constantin Galeș Dorobanțu din Călugăreni-Prahova, având, de această dată, acordul

moștenitorilor. Din cele 11 trupuri ale moșiei, mai importante erau: Via mare cu conacul; Conacul de jos sau curtea mică; sub Drăgaică; via de la Băile Boboci; izlazul Crăciuneasca. De această dată Mihail N. Butculescu a fost reprezentat de mama sa, Irina Butculescu, proprietară a moșiei *Policiori- Scorțoasa*, pentru care a cerut, în 1939, sistarea lucrărilor de parcelare, în vederea exproprierii a 313 hectare [6]. Precizăm că sora paharnicului Costache Butculescu, Linița (1806-1874), a fost soția paharnicului Alexandru Isvoranu, boier oltean, aceștia fiind bunicii materni ai lui Alexandru Marghiloman [7]. Din câteva procese deschise după 1933, reiese că Mihai N. Butculescu a acceptat dorința lui Alexandru Marghiloman și și-a adăugat la numele său și pe al acestuia. Din 1939 figurează ca proprietar al moșiei de la Valea Scheilor-Tohani [8].

Pentru a-și asigura venituri, Maria Marghiloman a arendat Camerei de Agricultură a județului Buzău, atât Hipodromul cu toate construcțiile și amenajările, cât și terenul de 85 ha, situat *în fața depoului de mașini C.F.R.*, în perimetrul cuprins între drum și cantonul C.F.R. de la bariera Brăilei, distileria de petrol „Saturn” [9], cartierul Mihai Viteazul (înființat în 1924, prin împrumutarea lucrătorilor C.F.R.) și moșia Verguleasa. Arendarea s-a făcut pe un an, începând cu 23 aprilie 1932, pentru 62.000 lei, arendașul folosind obiectul arendei încă din 1931.

Nemulțumiți de turnura proceselor de până atunci și socotindu-se lezați în interesele lor de *moștenitori sub beneficiu de inventar* ai defunctului Alexandru Marghiloman, Mihai M. Butculescu-Marghiloman și Mihail Scarlat Pherekyde, în numele fiului său Alexandru, au înaintat, la 18 august 1933, Tribunalului Buzău, o notificare în care contestau urmărirea judiciară pentru imobilele din Buzău, Hipodromul și moșiile de la Fundeni și Valea Scheilor, care la acea dată erau deja grevate de sarcini ipotecare, care împreună cu dobânzile depășeau veniturile acestora. Se preciza că averea urmărită nu era proprietatea debitoarei Maria Marghiloman, care avea doar calitatea de uzufructuară, *nuzii proprietari* fiind doar ei. Pentru lămurire, se reamintea situația fiecărui imobil: moșia de la

Fundeni arendată pentru suma de 270.000 lei; cea de la Valea Scheilor pentru 160.000 lei (pe perioada 1 martie 1932–1 martie 1935), Vila Albatros, lui Ion Dârlea, pentru 25.000 lei pe an (29 aprilie 1933–29 aprilie 1936), iar Hipodromul pentru 60.000 lei anual.

La 5 mai 1934, pentru a putea beneficia de prevederile Legii de lichidare a datoriilor agricole rurale și urbane din 7 aprilie 1934, Maria Marghiloman și cei doi *nuzi proprietari* au declarat care erau la acea dată datoriile succesiunii către diferite bănci, societăți de binefacere (Societatea de Patronaj, Societatea „*Obolul*” și Societatea pentru combaterea tuberculozei la copii), persoane particulare etc. Astfel, la Bank of Roumania Ltd, datorau 11.427.861 lei, la Banca Chrissoveloni-9.213.449, la Banca Creditul Român-1.866.741 lei, la Prima Societate de Credit Funciar Rural-4.128.462 lei, la Societatea „*Fontana*” din Paris-1.512.000 lei, la Banca Maritimă Română-480.000 lei, Banca Mercur-150.000 lei, la 34 persoane-cca. 2.000.000 lei, în total cca. 30.000.000 lei. Comparativ cu aceste datorii (pasivul), activul se prezenta astfel: moșia „*Fundeni*” cu 260 ha. arabil, 9 ha. vie și 22,50 ha. pădure, evaluată la 270.000 lei; moșia de la Valea Scheilor cu 40 ha. vie pe rod și 60 ha. fâneață, livadă și pădure-160.000 lei; Vila Albatros cu 22,50 ha. parc, eleșteu, vila principală, vila pentru musafiri, casele pentru administrație, servitori și grădinari-70.000 lei; Vila „Edwin” de la București, Șoseaua Kiselef nr. 20, cu cca. 16.000 m.p. teren, casă pentru antrenori și două grajduri-160.000 lei; Hipodromul, cu 42,50 ha. pistă, locuințe pentru personal, administrație, dependențe-40.000 lei și Jockey Club-40.000 lei (total 810.000 lei).

Față de datele comunicate, la 22 februarie 1936, tribunalul a stabilit definitiv lista creditorilor succesiunii (25), la datorii adăugându-se și dobânzile aferente, astfel că acestea se cifrau la peste 40.000.000 lei. La Bank of Roumania Ltd., datoria era de 16.000.000 lei, la Banca Chrissoveloni-17.898.176 lei, la Societatea „Asigurarea Românească”-6.000.000 lei și la Banca „România”-3.000.000 lei etc. În plus, mai apar: Administrația Financiară a județului Buzău, Societatea „*Keller & E. Bardine*” Paris, Hotelul „*Athenée*

Palace” (chiria pentru camera în care locuia Maria Marghiloman), Percepția I Fiscală București, Banca de Depunere și Credit, Societatea „*Asigurarea Românească*” și Banca „*România*” din Buzău. Nu au fost omise societățile și persoanele menționate în testament, inclusiv Ion Gh. Tomescu. Analizând situația și în conformitate cu prevederile Legii din 7 aprilie 1934, cât și pe baza contestațiilor și dovezilor prezentate, suma datorată a fost redusă substanțial, reieșind că mai aveau o datorie de 10.648.963 lei. În plus, Ionel Pherekyde solicita 420.000 lei, renta anuală pe perioada 1925–11 noiembrie 1932, când a împlinit 26 de ani, Alexandru Pherekyde-840.000 lei, iar Mihai Butculescu-660.000 lei.

În această situație, Tribunalul Ilfov – Secția Notariat, a autorizat prin jurnalele 7962/3 aprilie 1935, 22619/4 octombrie 1935 și 28367/29 noiembrie 1935, vânzarea moșiei de la Fundeni și a Vilei Edwin, urmând ca banii să fie folosiți pentru plata datoriilor. Astfel, la 2 octombrie 1935, o parte din moșia Fundeni s-a vândut Cooperativei „*Îndestularea săteanului*” (din 1941 Cooperativa „*Călnăul*”), prin mandatarul acesteia, Dumitru Bran. Suma a fost de 5.580.000 lei, care împreună cu taxele reprezenta 5.800.000 lei. Restul moșiei, conacul cu terenul aferent de 4 ha., via (12 ha.), garniturile de treier „*Kleyton*” și cea unguirească (batozele și locomobilele) și *crama din deal* au fost vândute pentru suma de 3.242.619 lei, surorilor Aneta și Paulina Stoenescu din București. Unul din vânzatori, Alexandru Pherekyde, la acea dată funcționar la Consulatul României din Alexandria-Egipt, a fost reprezentat printr-un procurator. Celălalt imobil, Vila Edwin, care era deja supus expropriării, a fost achiziționat de către Primăria municipiului București, *pentru amenajarea Parcului Național*. S-a stabilit că terenul era de 13.250,60 m.p., clădirea principală (parter), având o suprafață construită de 886,30 m.p., iar cea de a doua (parter și etaj), de 252,07 m.p. S-a achitat la Casa de Depuneri suma de 7.049.150 lei, astfel că la 19 decembrie 1936 instanța constata că din sumele realizate prin vânzarea celor două imobile *s-au achitat toți debitorii succesiunii defunctului Alexandru Marghiloman*.

Maria Marghiloman, cu domiciliul în București, Hotel Athenée Palace, camera 106, s-a judecat în anul 1934 (termene la 8 și 9 februarie) și cu ceilalți succesori, care-i reproșau că nu le-a asigurat venturile stipulate în testament, a înstrăinat mobilierul, argintăria, tablourile și bronzurile, care trebuiau să rămână familiei, nu s-a îngrijit de întreținerea și repararea clădirilor, nu și-a achitat taxele și impozitele și nici datoriile către creditori. Au adus dovezi că imobilul din București, *strada „D. A. Sturdza” nr. 14, colț cu bulevardul I.C. Brătianu* (două etaje, astăzi complexul „Aro”) a fost vândut cu 22.000.000 lei, din care mătușa lor a rămas cu 8.816.000 lei, a vândut *parcul de cai de curse cu toate elementele de prăsilă, fără a păstra nimic*, a înstrăinat mobilierul și inventarul Vilei Albatros din Buzău, *lăsându-le ca și Vila Edwin din București în completă stare de ruină*. Din cauza neachitării impozitelor și taxelor, Fiscul a cerut, la 19 septembrie 1933, să se vândă Vila Albatros și Hipodromul, pentru suma de 877.897 lei, rudele sale menționând că legatară universală nu s-a îngrijit să se achite nimic după moartea soțului. De asemenea, au dovedit că a încasat arenze și chirii fără a-și plăti datoriile succesoriale, s-a împrumutat de la Banca „România” din Buzău cu 3.000.000 lei, punând gaj recolta de grâu din moșia de la Fundeni, iar din cauza neachitării ratelor din împrumutul de 9.000.000 de la Bank of Roumania, datoria se cifra la acea dată la 18.000.000 lei.

Analizând dovezile prezentate, instanța le-a admis cererea și a dispus sechestrul asupra averii mobile și imobile a Mariei Marghiloman și anume: a) moșia de la Valea Scheilor (98 pogoane vie, 59 ha pădure, 17 ha fâneață, 30 ha izlaz, 3 ha lucernă, 2 ha livezi, conacul și terenul înconjurător, de un pogon); b) moșia Fundeni-Tulbureasca (209 ha. teren calitatea I, 23 ha. pădure, 8 ha. vie, 1 ha. în jurul conacului-două etaje) cu 15 camere și 8 pentru servitori – o altă casă cu 6 camere, două grajduri, unul de cai și altul de vite, moara și atelierul mecanic); c) Vila Albatros cu 45 pogoane parc, un eleșteu, vila principală cu parter și etaj, vila musafirilor, casa administrației, casa personalului, cele două case pentru grădinari,

casa portarului, 6 grajduri pentru caii de curse cu 54 de boxe, magazia pentru furaje, două sere și uzina electrică; d) Vila Edwin din București, șoseaua Kiseleff nr. 20 (14.000 m.p. teren, două grajduri cu 34 de boxe, pentru caii de curse și casa antrenorului); e) Hipodromul, cu 85 pogoane pentru pistă și padocuri, casa administrației, casa personalului, patru pavilioane cu șapte grajduri, dependințe și anexe, toate acestea fiind evaluate la suma de 54.650.000 lei.

Un alt creditor, comerciantul Ion Gh. Tomescu, din Buzău, Piața Daciei nr. 14, a adresat în septembrie 1929 Tribunalului Buzău, o plângere pentru recuperarea unor datorii în sumă de 205.000 și respectiv 100.000 lei, care împreună cu dobânzile se cifra la 312.000 lei. La acea dată, Maria Marghiloman își avea domiciliul la Buzău, Vila Albatros. Cu sentințele comerciale 83/4 septembrie 1929 și 164/30 septembrie 1929, Tribunalul Buzău, secția a II-a i-a admis cererea, anulată însă de sentința civilă 42/28 ianuarie 1932 a completului secției. Ion Tomescu repetă cererea, admisă la 29 februarie 1932, astfel că la 5 iulie același an, portăreii au aplicat sechestrul asupra Vilei Albatros, procesul verbal încheiat indicând următoarele vecinătăți: la răsarit, strada Eleșteelor și cartierul Cătuneanu; la apus strada Plantelor și terenul Bisericii „Sfântul Nicolae” și la mieznoapte străzile Alexandru Marghiloman și Sfântul Nicolae. De asemenea, s-a aplicat sechestrul și pe clădirile, instalațiile și terenul aferent Hipodromului. Ca administrator al bunurilor sechestrate a fost numită creditorul Maria Marghiloman.

La proces a reieșit că pentru a-și achita o parte din datorie, debitoarea i-a închiriat pe termen de șase luni (18 ianuarie-18 iunie 1930) lui I.G. Tomescu, Vila Albatros, pentru o chirie de 10.000 lei, cerându-i să se ocupe personal de întocmirea actelor. La 4 mai 1932, Maria Marghiloman a solicitat însă o expertiză pentru a se stabili pagubele cauzate vilei, parcului, grajdurilor, pe care le evaluează la cca. un milion de lei (sic!). După mai multe cercetări și termene de judecată, cu sentința civilă 33/25 ianuarie 1934, tribunalul a admis cererea creditorului, hotărâre contestată de debitoare care, în con-

formitate cu prevederile Legii de lichidare a datoriei agricole rurale și urbane, votată la 7 aprilie 1934, a solicitat să se anuleze măsurile de urmărire impuse de instanță.

La un alt termen, a solicitat să se evalueze pagubele cauzate de către arendașul Cosma Petre, măcelar din Buzău, strada Iancu Demetriade nr. 333, care cu contractul 36581/1931 a închiriat pentru suma de 46.000 lei, pe o perioadă de un an, cu începere de la 1 aprilie 1933, Hipodromul cu toate construcțiile și amenajările. Actul de expertiză constată pagube de 153.916,60 lei la grajdul nr. 1, cu 7 boxe; grajdul 2, cu 7 boxe; 3 cu 3 boxe; 4, cu 12 boxe; 5, cu 11 boxe și 6 cu 4 boxe, cât și la fierărie, pavilioanele 1 (administrativ, cu 2 etaje și 10 camere), 2 (pentru personal, cu 7 camere) și castelul de apă.

Pentru Vila Albatros au fost întocmite două rapoarte de expertiză, spre a se constata modul de folosință de către chiriașii Ionel Dârlea din București, fost procurator al debitoarei, și Ion Ionescu, care au închiriat vila, restul construcțiilor, parcul (45 ha.) și lacul, pe perioada 25 aprilie 1932-25 aprilie 1937, pentru suma de 50.000 lei. S-a constatat că aceștia au făcut doar reparații de mică importanță (de întreținere) la unele părți din imobil, folosindu-se materiale vechi, recuperate din alte imobile și accesorii ale vilei. Au fost executate reparații la castelul (rezervorul) de apă, puțul și pompa acestuia, la ghețării și casa administrației, în valoare de 39.950 lei după primul raport și 11.460, potrivit celui de-al doilea. A reieșit că au fost justificate și cheltuieli care nu țineau de administrație, ca: onorarii de avocat, expertize, hrana câinilor, gloanțele folosite pentru stârpirea ciorilor etc., iar față de 122.606 lei venituri, s-au cheltuit în plus 50.000 lei. Din această cauză, instanța a dispus înlocuirea Mariei Marghiloman ca administrator, cu căpitanul în rezervă Iordache Ionescu Glodeanu.

Nemulțumită, aceasta se adresează din nou Tribunalului, căruia îi prezintă și decizia 338/28 noiembrie 1934 a Curții de Apel București, secția a 5-a, astfel că instanța o repune în drepturi la 29 ianuarie 1935. Dar și creditorii își susțin pretențiile, astfel că la 31 octombrie 1935, Aurel Florescu, comisar ajutor la Poliția Buzău,

un portărel și fotograful Florin Ciocianu de la Foto-Art Buzău, au întocmit un proces verbal de constatare a stării celor 12 imobile și instalațiilor de la Hipodrom, și s-au realizat și câteva fotografii-martor. La fața locului au găsit pe Dumitru Ion Crăciun, din Mărăcineni, Pavel N.T. Grigore, din Săpoca, Victor Sburlan, din Scurtești, Sandu Ion și Gheorghe Mocanu, din Buzău, care demolau clădirile și luau materialele, motivând că le-au cumpărat cu 120.000 lei de la Maria Marghiloman. Gheorghe Mocanu a prezentat și o chitanță din 19 aprilie 1935, pentru suma de 80.000 lei, reieșind că trebuia să se intre în stăpânirea imobilelor la 18 septembrie 1935.

În aceste condiții, la 17 decembrie 1935, Tribunalul a hotărât să se extindă sechestrul asigurator și asupra moșiilor și conacelor de la Valea Scheilor și Fundeni și a Vilei Edwin din București, reieșind că debitoarea avea și alte datorii, în sumă totală de 15.000.000 lei. Tomescu repetă cererea și în ianuarie 1936, dovedind că veniturile Vilei Albatros și Hipodromului, pe care debitoarea le folosea pentru întreținerea acestora și plata impozitelor, erau de cca. 20.000 lei. Avocatul Mariei Marghiloman a argumentat că demolările de la Hipodrom s-au făcut de noii proprietari, iar vila din București și moșia de la Fundeni s-au vândut cu autorizarea Tribunalului Ilfov, potrivit legii de lichidare a datoriei agricole. S-a cerut să nu fie urmărită și moșia de la Valea Scheilor, care era singura sursă de venit a Mariei Marghiloman. Tribunalul decide însă urmărirea și numește ca administrator tot pe Maria Marghiloman. În această calitate, ea a încheiat, pentru moșia de la Valea Scheilor, un contract de arendare cu Clotilda Bidiuc din Buzău, pe perioada 15 februarie 1936-15 februarie 1937, pentru suma de 100.000 lei. Peste câțiva ani, Mihai N. Butculescu-Marghiloman, proprietarul moșiei, se va judeca cu soțul acesteia, Rudolf Bidiuc, pentru daune și abuzuri.

Deoarece creditorul Tomescu nu a primit nimic din această sumă, a solicitat înlocuirea debitoarei din calitate de administrator, prezentând instanței și alte contracte de arendare sau închiriere încheiate de Maria Marghiloman și anume: cel din 31 decembrie 1930 cu Vasile

Nenu din Buzău, pentru perioada 1 februarie 1931–1 februarie 1932, a terenului Vilei Albatros, fost padoc pentru cai, *ce se întinde de la herghelia veche până în drumul porții de serviciu a vilei, de-a lungul grajdurilor din piatră*, cu permisiunea de a folosi apa din instalațiile parcului și de a circula pe poarta de la herghelia veche sau pe cea de serviciu a vilei. Prețul arendării era de 8000 lei; contractul din 2 ianuarie 1931, încheiat cu Nicolae Teodorescu din Buzău, președintele Cooperativei „Grădinile Buzăului”, pentru *dreptul de trecere a apei ce merge din iazul morilor, prin proprietatea mea, vila „Albatros”*, apă folosită pentru udatul grădinilor de zarzavat. Perioada de închiriere: un an, de la 1 ianuarie 1932, pentru suma de 32.700 lei; contractul de închiriere cu Ionel Dârlea din București, pe 5 ani (23 aprilie 1932–23 aprilie 1937), cu suma de 10.000 lei anual, plata efectuându-se prin anularea unei polițe în valoare de 50.000 lei; contractul de arendare din 28 ianuarie 1933, cu Petre Cosma, pentru terenul de la Hipodrom, folosit ca pășune (1 aprilie 1933–1 aprilie 1934, pentru 46.000 lei); contractul de arendare din 10 februarie 1936, încheiat cu Vasile Nenu și Nicolai Teodorescu-Tancu, pentru a folosi canalul de irigații de la gura iazului morilor și cel ce trecea prin curtea vilei, spre a uda grădinile. Se mai închiria terenul dinspre intrarea principală, de la intrare spre gard, ce fusese mai înainte arendat căpitanilor în rezervă Contescu și Ionescu, terenul Hipodromului, numai pentru pășunat și arat, dar *numai ce s-a arat până acum*, stipulându-se obligația de a întreține și curăța șanțul și de a nu tăia arborii de la Hipodrom.

În aceste condiții, la propunerea lui I.G. Tomescu se încheie o tranzacție pentru stingerea proceselor și încetarea urmăririi judiciare a bunurilor Mariei Marghiloman, cu obligația de a achita până la 1 noiembrie, suma de 900.000 lei, datorii, dobânzi și cheltuieli de judecată. În caz contrar urma să se solicite urmărirea generală a bunurilor debitoarei și executarea silită.

La cererea tribunalului, Poliția și Corpul Portăreilor au întocmit, la 31 august 1936, un act de constatare privind starea bunurilor urmărite. Reiese că instalațiile și clădirile de la Hi-

podrom erau demolate, iar materialele ridicate, la Vila Albatros fuseseră scoase instalațiile interioare și exterioare de alimentare cu apă, cele de canalizare, cât și instalațiile electrice, iar la uzina electrică *nu mai exista nici un fel de mașinărie, fiind total distruse* (motoare, pompe, țevile din fontă și plumb).

Tomescu solicită din nou, la 20 ianuarie 1937, decăderea Mariei Marghiloman din calitatea de administrator, motivând că a dovedit reacredință în depunerea actelor justificative, nu a declarat toate tranzacțiile și totalul veniturilor (80.000 lei), și nu-și putea exercita direct atribuțiile, deoarece avea domiciliul în București. Precizăm că Maria Marghiloman nu a fost prezentă direct la nicio audiere în instanță, de procese ocupându-se avocatul I. Teodoru, din Buzău. Acesta a demonstrat că Vila Edwin din București a fost expropriată de Primăria Capitalei, pentru Parcul „Carol al II-lea”, moșia de la Fundeni s-a vândut legal, iar clădirile și instalațiile de la Hipodrom nu mai erau productive, erau neîngrijite și deteriorate, necesitau pază și deja se furaseră multe materiale. Doar terenul se folosea pentru pășunat.

La 24 august și 17 decembrie 1937, I.Gh. Tomescu a cerut din nou sechestrul asigurator pentru datoria de 312.000 lei, la care, adăugând dobânzile și cheltuielile de judecată, suma se ridică, la acea dată, la 900.000 lei. Imobilele vizate erau Vila Albatros din strada Alexandru Marghiloman nr. 263, Hipodromul și moșia de la Valea Scheilor, fiecare evaluate la câte 300.000 lei. Tribunalul îi admite cererea, astfel că la 30 decembrie 1937, portăreii întocmesc un proces verbal de sechestrul pentru următoarele bunuri: 10.000 m.p. gheață de pe eleșteu, cinci căruțe de crengi, două trunchiuri de arbori, două căpițe de paie și două căpițe de fân, șase tone de fier vechi (din demolarea diferitelor instalații), patru șine vagonet de câte 4 m.l., țevi zincate de diferite dimensiuni etc. Custode a fost numit N. Atanasiu, care, la 14 ianuarie 1938, este autorizat de către tribunal să vândă bunurile sechestrate.

În aceste condiții se vor prezenta la Tribunal diferite persoane, care vor încerca să dovedească că au obținut legal unele din bunurile

Ansamblu de clădiri, domeniul Marghiloman în perioada interbelică.

sechestrare. Între aceștia și Emil I. Ionescu, care revendica fierul vechi, țevile și două automobile: un Kreisler tip 1927, cu numărul de circulație 58, pe care declara că l-a cumpărat la 27 august 1927 de la Alexandrina Costiescu, și un Fiat cu numărul de circulație 150, achiziționat de la Angela Porumbaru. Un alt contestatar, Dumitru Bilea, revedica cele patru tone de paie și patru tone de fân, cumpărate la 30 august 1937 de la Ion Ionescu, unul din chiriașii vilei. Acesta, care contestă vânzarea gheții, a menționat în cererea către tribunal că la 12 martie 1936 a închiriat Vila Albatros, cu toate dependențele, pe perioada 15 martie 1936–1 aprilie 1937 (pentru o chirie de 10.000 lei). Interesant este că în contractul de închiriere, Maria Marghiloman a precizat că putea folosi ambele clădiri de la intrare, fără birouri și locuința administrației, cu mențiunea că *ambele palate vor fi păstrate închise și obligația de a îngriji Vila Albatros ca un bun părinte de familie.*

La 19 ianuarie 1938, portăreii întocmesc un proces-verbal de constatare cu situația imobilelor puse sub sechestrul judiciar. S-a stabilit că moșia de la Valea Scheilor era de 105 ha. și 4593 m.p.; Vila Albatros dispunea de un parc de 45 pogoane, pe care erau următoarele construcții: a) vila I (parter, etaj și mansardă) cu 8 camere, bucătărie, vestibul și coridor, la parter; 10 came-

re și coridor, la etaj și camere pentru servitori, la mansardă; b) vila II, pentru musafiri (parter și etaj); casa administrației (cinci camere și o remiză); casa pentru șofer și alți salariați (șase camere); locuința antrenorului (3 camere), șase grajduri cu boxe pentru caii de curse, construcția pentru uzină fără uzină (a se citi instalații), casa grădinarului (3 camere), spălătoria (parter-5 camere și etaj-sală spălătorie), alte două clădiri (locuințe și garaje), magazia de fân, sera (fără acoperiș), ghețăria, arbori și pomi (diferite specii), *grădinile fiind despărțite printr-un zid de piatră. La grădina de copaci este eleșteul în suprafață de cca. 10.000 m.p.; terenul Hipodromului (construcțiile fuseseră demolate), era de 85 pogoane.*

La 31 martie 1938, Maria Marghiloman încheie un nou contract de arendare pentru Vila Albatros (1 aprilie 1938–1 aprilie 1940). Aрендășul era Ion Ionescu, care trebuia să plătească 20.000 lei pe an. Cu toate acestea, procesul de degradare a construcțiilor, distrugerile și sustragerile continuă. Astfel, Marin Constantin, din strada Alexandru Marghiloman nr. 215, a furat plita de fontă de la bucătăria vilei, fiind prins la poarta Fabricii „Metalurgica”, când încerca să o vândă.

În aceste condiții, Tribunalul dispune o nouă expertiză, întocmită de inginerul C. Tisescu, fost prefect al județului Buzău (20 decembrie 1910–20 octombrie 1912), care a consemnat existența

Casa de oaspeți, domeniul Marghiloman în perioada interbelică.

următoarelor bunuri: Hipodromul (terenul), în suprafață de 43 ha., evaluat la 2.580.000 lei; Vila Albatros – *parc cu arbori și diverse clădiri*; 2 ha. teren împrejmuit, la intrarea principală-400.000 lei; arbori (evaluați ca lemn de foc) – 60.000 lei; eleșteu, cca. 3 ha., cu canalele de scurgere și primenire – 600.000 lei; împrejmuirea din piatră, 3600 m.l – 1.080.000 lei; canal de irigație din piatră, pentru udat grădinile de zarzavat *ale sârbilor*, de pe proprietatea comunei Buzău și a Obștei *Mihai Antonescu*, în lungime de 3000 m.l. – 600.000 lei; clădirea administrației (5 camere) – 150.000 lei; clădire birouri (6 camere) – 175.000 lei; grajd cu șase boxe – 100.000 lei; clădire pentru creșterea păsărilor, cu două despărțituri – 20.000 lei; un grajd pentru montă, pavat cu bazalt – 175.000 lei; atelier lemnărie – 10.000 lei; clădire personal (3 camere) – 30.000 lei; curtea din fața clădirii administrației și birourilor, 400 m.p. – 40.000 lei; *Palatul Marghiloman*, construcție masivă cu etaj, în stil francezesc, învelită cu ardezic și zinc la doilii: 16 camere, hol și toaletă la parter; 15 camere și trei toalete la etaj; pereții tapisați cu cretonă și mătase, în parte deteriorați; pe jos parchet; subsol și pivniță cu mai multe hrube – 1.800.000 lei; o clădire cu etaj pentru jockey, cu șase camere și două antreuri la parter și șapte camere, două

antreuri și două toalete la etaj. În spate: grajd din zid pentru patru cai, o remiză pentru trăsuri, o magazie pentru orz și cuptorul spălătoriei (ruinate 20%) – 200.000 lei; trei pavilioane grajduri din piatră cioplită, învelite cu tablă de zinc, pavaj din bazalt, cu boxe separate pentru cai pe ambele laturi, apă curentă și iluminat electric, 720 m.p. – 1.080.000 lei; la Herghelie, în spate, trei grajduri-unul din zid, cu patru boxe, 966 m.p. – 96.000 lei și un al doilea, tot din zid, cu cincisprezece boxe pe fiecare latură și cinci în fund, 22 m.p. – 10.000 lei.

La Herghelia veche: locuința antrenorului (cinci camere și antreu) – 75.000 lei; o clădire din zid cu trei camere – 15.000 lei, un coteț de păsări; „în fundul parcului” spre strada Sfântul Nicolae: locuință mecanic (3 camere, 56 mp), grajd pentru doi cai, orzăria (288 mp), casă pentru servitori (5 camere), fânăria (660 mp); la intrarea de la stăvilă: construcție pentru personal, din zid; la intrarea în parc: locuință florar (5 camere, antreu și subsol), spălătoria (parter și etaj, 4 camere, în parte ruinate); magazia de scule pentru florar, camera pentru struguri și grajdul de vaci; crescătoria de rațe (3 camere); clădire din piatră pentru animale sălbatice, atelierul mecanic și fierăria; clădire din pia-

Vila Albatros în perioada interbelică

tră cioplită (3 camere), fosta uzină electrică cu sală acumulatori și stația de pompe; magazia de combustibili; seră din zid și sera mică (ruinate); șarpantă din fier, numită „umbrar”; cinci bănci din piatră; canalizare generală subterană la grajduri și locuințe „străbătând parcul” (circa 2000 ml); „șoșelele din parc” (aleile), sistem Macadam (circa 1300 ml); grădină pomi fructiferi cu canalizare pentru grădina de zarzavat, locuința grădinarului, cu subsol; grajdul de vaci, sera de răsaduri – 380 pomi fructiferi foliași (2 1/2 ha).

Au mai fost inventariate moșia de la Valea Scheilor: 49 ha vie, conacul de sus, din zid (6 camere) cu bucătăria în stil vechi, jumătate rural; conacul de jos (cancelarie, dormitor pentru personal și două grajduri) și 105 ha arabil. Hipodromul și Vila Albatros au fost evaluate la 10.610.000 lei, iar moșiile Valea Scheilor și Băile Boboci la 4.445.000 lei, în total 15.055.000 lei.

La 19 mai 1938, debitorii au solicitat din nou vânzarea averii mobile a debitoarei Maria Marghiloman, aflată la Vila Albatros și Hipodrom, cât și *fructele care au ajuns la epoca culegerii*, dar portăreii au fost împiedicați să execute sentința de către arendașul Ion Ionescu, ceea ce determină tribunalul să suspende temporar aplicarea hotărârii judecătorești.

La 7 iunie 1938, aceștia aplică sechestrul pe fructele din 14 cireși (circa 1500 kg), 12 vișini (circa 1000 kg), circa 6000 kg mere, 4000 kg pere, 6000 kg fier vechi, două trunchiuri arbori, 10 țevi zinc a 6 m.l. și 4 șine vagonet de câte 4 m.l., lăsate în custodia lui N. Atanasiu. Ion Ionescu, arendașul *grădinii de zarzavat și fructe*, prin avocat Gh. Dunca, contestă sechestrul, deoarece, potrivit contractului din 27 septembrie 1937, i se arendase pentru perioada 15 noiembrie 1937–15 noiembrie 1938 *grădina de zarzavat cu pomii fructiferi*.

La 10 iunie și 21 septembrie 1938, Mihai Butculescu-Marghiloman și Alexandru Pherekkyde cer Tribunalului Buzău sechestrarea unor bunuri aparținând lui Rudolf Bidiuc și soției sale Clotilda, care au arendat pentru perioada 1 martie 1937–1 martie 1939 via de la Valea Scheilor. Se preciza că aceștia au vândut, fără drept, lemne din pădure, nu au lucrat via (săpat, tăiat, îngropat, stropit), *căutând să obțină cât mai mult rod prin epuizarea și distrugerea viei*. Deoarece erau *nuzii proprietari* ai averii defunctului Marghiloman, au cerut sechestrarea a 26.000 l vin vechi din recolta anului 1936 și a recoltei anului 1937 [10], cât și zăcători, tocitori, teascuri, butoaie și 3 cazane alambic de câte 25 dl.

La 1 martie 1939, arendașii au predat via, conacul și întreg inventarul cu condiția de a putea păstra vinul în pivniță până la 15 martie 1939.

După decesul Mariei Marghiloman (21 iunie 1938) [11], la 4 august, Mihail Butculescu-Marghiloman, proprietarul moșiei Valea Scheilor, contestă urmărirea veniturilor și sechestrul cerut de I.G. Tomescu pentru debitoria Maria Marghiloman, deoarece *a încetat din viață și și-a pierdut dreptul de uzufruct*. Nefiind debitorul acestuia, solicită suspendarea executării. La 13 martie 1939, Tribunalul hotărăște menținerea sechestrului, cu mențiunea că se anulează urmărirea generală de venituri numai după încetarea din viață a uzufructuarei, menținându-se urmărirea anterioară.

La 5 decembrie 1939, Corpul portăreilor afișează și publică [12] înștiințarea privind vânzarea averii mobile de la Valea Scheilor a debitoarei Maria Al. Marghiloman, reprezentată prin moștenitorii Ulise Petrescu și Maria B. Petrescu, domiciliați în Iași, str. Păcii nr.8: recolta de pe 40 ha vie (7800 dl vin); 24 zăcători, 14 tocitori, 2 teascuri, 12 hârdaie; 4 butoaie, 12 zdrobitoare, 1 cazan, sechestrul solicitat de I.G. Tomescu pentru datoria de 900.000 lei.

La solicitarea moștenitorului legal, Mihai Butculescu-Marghiloman, tribunalul suspendă executarea până la 23 ianuarie 1940, deoarece la partaj, acestuia i-a revenit moșia cu întreg inventarul. Prin actul de împărțeală și lichidare din 28 ianuarie 1939, lui Mihai Butculescu-Marghiloman i-au revenit: 37,50 %, iar lui Alexandru Pherekyde 62,50 % din Vila Albatros cu parcul, eleșteul, grădina și celelalte construcții, cu obligația de a plăti legatele Mariei Crețeanu și Ion Pherekyde; Mihai Butculescu-Marghiloman primea 37,50 % și avocatul D. Stănescu 62,50 % din terenul numit Hipodrom – 80 pogoane teren de cultură *fără clădiri*, deoarece acestea au fost demolate, materialele și instalațiile de irigare fiind înstrăinate (la acea dată exista un contract de arendare în derulare, cu termen 1 martie 1940, pe numele Gh. Dumitrache); mai primea la Valea Scheilor: vie, pădure, livadă, fâneță și teren arabil (214 pogoane), menționându-se că via era cu lipsuri, bătrână, neîngrijită

și în parte distrusă din grindina din vara anul 1938, pădurea era în cea mai mare parte tăiată de arendași, iar construcțiile aproape ruinate. Conform tranzacției din 22 decembrie 1938, Rudolf Bidiuc se obliga să plătească până la 1 aprilie 1939, dările restante, cheltuielile făcute de proprietar cu arătura și să părăsească conacul până la 1 martie 1939. În schimb, proprietarii se obligau să ridice sechestrul asigurator și să stingă procesele fără niciun prejudiciu. Arendașul nu și-a respectat obligațiile, astfel că la 6 iulie 1939 i se transmite o notificare.

La 28 februarie 1939, Mihai Butculescu-Marghiloman, Alexandru Pherekyde și avocații Nicolae D. Stănescu și Sebastian Șerbănescu au vândut Ministerului Aerului și Marinei Vila Albatros cu terenul aferent și toate construcțiile și plantațiile. Primii doi erau moștenitorii defunctului Marghiloman, iar cei doi avocați dețineau 25 % conform clauzelor din contractul de angajament. Se menționează că Alexandru Marghiloman deținea această proprietate în baza ordonanței de adjudecare din 5 iunie 1890 și a actului de partaj încheiat la Tribunalul Ilfov sub nr. 888/1893. După decesul Mariei Marghiloman (22 iunie 1938) cei doi moștenitori au devenit proprietari deplini. Prețul vânzării era de șapte milioane de lei, din care două milioane urmau să fie achitați după prezentarea dovezilor de radiere a inscripțiilor ipotecare. Ministerul Aerului și Marinei a cerut, la 18 mai 1939, radierea inscripției asigurate de patru sute mii lei, la solicitarea avocaților Mariei Marghiloman, Constantin Manu și I.C. Ghica.

La 21 decembrie 1939, Tribunalul Buzău suspendă executarea urmării imobiliare cerută de I. G. Tomescu, pentru inventarul și vinul de la Valea Scheilor, iar la 23 ianuarie 1940, toate acestea sunt scoase de sub urmărire. La 9 aprilie 1940, la o nouă cerere de poprire cerută de I.G. Tomescu, se declină competența pentru judecătoria Ocolul I Urban București. Dosarul este transmis acestei instanțe la 10 august 1940, care fixează ca termene de judecată 22 ianuarie și 26 februarie 1942, când, constantându-se lipsa creditorului I.Gh. Tomescu, a debitorilor Ulise Petrescu și Maria B. Petrescu, a reprezentanților

Domeniul Marghiloman în perioada interbelică

Casei de Depuneri și Consemnațiuni, Administrației Financiare Buzău și Corpului Portăreilor Ilfov, dosarul este scos definitiv de pe rol.

Se încheia astfel un proces de aproape 15 ani, în care s-a dovedit că judecătorii mai erau dominați de amintirea personalității lui Alexandru Marghiloman, afirmație susținută de lungile termene acordate și înțelegerea față de soția marelui dispărut, căreia i s-a dat posibilitatea ca în timp să-și rezolve grelele probleme ale succesiunii. Din păcate, nepriceperea sa managerială și, poate și dezinteresul față de unele probleme care o depășeau, au făcut ca importanta Vilă Albatros să se ruineze, amenajările de la Hipodrom să fie pierdute pentru vecie, iar celebra herghelie, mândria lui Alexandru Marghiloman, să fie vândută la licitație lui Solomon Goldman din Buzău. Acesta a reușit să mai organizeze, cu sprijinul Camerei de Agricultură a județului Buzău, un singur concurs, dar din cauza cheltuielilor, a nepriceperii și mai ales a lipsei de dragoste și interes, manifestată în anii de glo-

rie de stăpânul hergheliei față de caii de curse, și Solomon Goldman a fost nevoit să-i vândă.

Cu silueta ei inconfundabilă, celebra Vilă Albatros își pierde strălucirea de altădată. Clădirea începe să se ruineze, parcul neîngrijit devine o aglomerare de buruieni și tufișuri, eleșteul, altădată un rai al lebedelor, începe să se colmateze. Ne confirmă poetul și jurnalistul Panait Nicolae într-un articol publicat în „Acțiunea Buzăului” din 1934, de altfel primul său reportaj, cu titlul: *Vilă Albatros, o frumusețe apusă*.

Pentru a se da totuși o utilizare construcțiilor complexului, și astfel eventualii ocupanți să stopeze procesul de degradare, în anul 1936, primăria propunea exproprierea terenului și clădirilor pentru a se înființa o școală comună de gospodărie și o grădiniță de copii, iar în alte spații să funcționeze serviciul de salubritate și abatorul. În privința școlii, se avea în vedere sprijinirea locuitorilor cartierului, care după absolvirea cursului primar *nu mai primeau nici un fel de educație școlară* [13].

Deoarece această propunere nu s-a materializat, după 1945, aici vor funcționa, succesiv, depozite ale Întreprinderii de Legume-Fructe Buzău, Întreprinderea „*Horticola*”, depozite și ateliere ale Întreprinderii Județene de Gospodărire Comunală Locală și șantierul de construcții din subordinea acesteia, unele încăperi fiind ocupate de salariați ai respectivelor întreprinderi. Cu toții au folosit fără menajamente această bijuterie arhitectonică de la sfârșitul secolului a XIX-lea, emblematică pentru urbanistica buzoiană, unul din cele mai interesante vestigii ale evoluției istorice și urbanistice a Buzăului acelor vremuri.

Preluată în custodie de I.P.I.C.C.F. Buzău în intenția de a folosi fonduri pentru o eventuală repunere în folosință, în anul 1990, în urma demersurilor Muzeului Județean Buzău, se acceptă preluarea prin transfer de către Direcția Monumentelor Istorice din Ministerul Culturii. Din acel moment, pe baza unor proiecte riguroase, cu girul specialiștilor ministerului și cu fondurile alocate s-a început, în sfârșit, restaurarea Vilei Albatros.

Note și referințe bibliografice:

1. Copia, în fondul „Marghiloman”, Muzeul județean Buzău.
2. Arhivele Naționale – Serviciul Județean Buzău/ A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I,

d. 45/1930; 48 și 75/1932; 25 43, 47, 48 și 71/1934; 25/1935; 39/1935; 145/1936; 186/1936; 202/1936; 192/1938; 35/1941.

3. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 131/1920.

4. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 92/1923.

5. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 274/1925.

6. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 137/1937, 35/1939.

7. Mihai Sorin Rădulescu, *Genealogii*, București: Editura Albatros, 1999, p. 92.

8. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău Secția I, d. 186, 191-192/1936, 185/1939.

9. Nota autorului/n.a., înființată în anul 1913, după Primul Război Mondial a fost amenajată ca depozit de muniții al armatei române. A fost aruncat în aer în iulie 1942, de agenți ruși (alte surse susțin că de comuniști ilegaliști români), după 1970, în locul „gropilor de la Saturn”, construindu-se întreprinderile din zona industrială a orașului Buzău.

10. A.N. – S.J.Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 186/1938, 185/1939.

11. București, Primăria sect. I, Galben, act deces 1349/22 iunie 1938 – Maria Marghiloman, rentieră, str. Știrbei Vodă nr. 2, fiica lui Benedict și Maria Petrescu (născută Nicolae Crețeanu), Serv. Arh. Naț. Bz., fond Tribunalul Buzău, Secția I, d. 202/1936.

12. „Acțiunea Buzăului”, VI, nr. 294/17 decembrie 1939.

13. A.N. – S.J.Bz., fond Primăria orașului Buzău, d. 4/1936.

Destinul averii Marghilomanilor

Rezumat. În 1942, se încheia un proces de aproape 15 ani, în care s-a dovedit că judecătorii erau încă dominați de amintirea personalității lui Alexandru Marghiloman, așa cum arată lungile termene acordate și înțelegerea față de soția marelui dispărut, căreia i s-a dat posibilitatea ca în timp să-și rezolve grelele probleme ale succesiunii. Din păcate, nepriceperea sa managerială și dezinteresul față de unele probleme care o depășeau, au făcut ca impozanta Vilă Albatros să se ruineze, amenajările de la Hipodrom să fie pierdute pentru vecie, iar celebra herghelie, mândria lui Alexandru Marghiloman, să fie vândută.

Cuvinte-cheie: Alexandru Marghiloman, procese, soția, probleme, succesiune, nepricepere, dezinteres, ruină, Hipodrom.

The Destiny of Marghiloman's Wealth

Abstract. In 1942, a trial of almost 15 years ended, in which it was proved that the judges were still dominated by the memory of Alexandru Marghiloman's personality, as shown by the long terms granted and the agreement with the wife of the great missing person, who was given the opportunity to solve in time the serious problems of succession. Unfortunately, his managerial incompetence and disinterest in some of the problems that overwhelmed her, caused the imposing Villa Albatros to be ruined, the facilities at the Hippodrome to be lost forever, and the famous stud farm, the pride of Alexandru Marghiloman, to be sold.

Keywords: Alexandru Marghiloman, lawsuits, wife, problems, succession, incompetence, disinterest, ruin, Hippodrome.